

گزارش کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد

مربوط به سال ۱۳۴۹

الف - تاریخچه

هسته اصلی کتابخانه مرکزی در سال ۱۳۲۸ با مجموعه هزار جلدی نسخ خطی که توسط استاد محترم آقای سید محمد مشکوة به دانشگاه اهداء شده بود بوجود آمد. فعالیت کتابخانه تا سال ۱۳۴۰ منحصر به تهیه نسخه های خطی داخلی و عکس و فیلم نسخ خطی اسلامی از کشورهای خارج و شهرهای مختلف ایران بود.

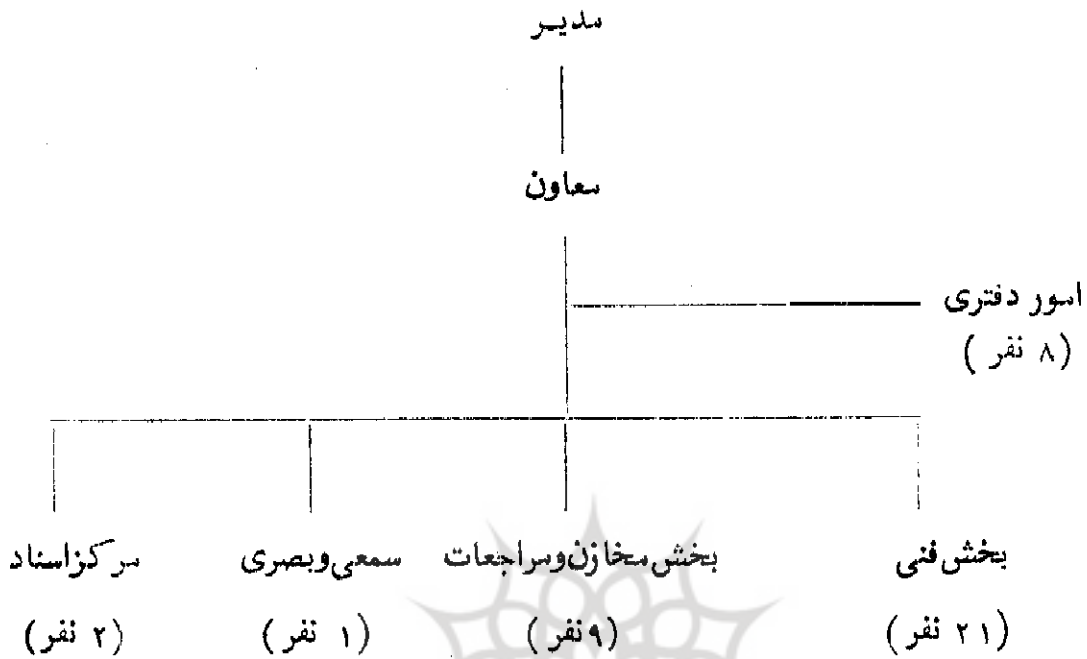
در سال مذکور لزوم ایجاد ساختمان کتابخانه مرکزی و تأسیس کتابخانه ای که وسیله اساسی در تحقیقات علمی و پیشرفت آموزش دانشگاهی باشد مورد نظر اولیای دانشگاه قرار گرفت. پس از تهیه طرح و موافقت هیأت عامل سازمان برنامه با تأمین اعتبار آن نخستین کلنگ بنای کتابخانه به دست مبارک شاهنشاه آریامهر در مهرماه ۱۳۴۳ به زمین زده شد. کتابخانه برای نگاهبانی یک میلیون کتاب است. در حال حاضر هشت طبقه ازسبزه طبقه آن ساخته شده و از شهریور ماه ۱۳۴۹ مورد استفاده قرار گرفته است. کتبی که به تدریج برای کتابخانه فراهم شده بود و در محلهای مختلف نگاهداری میشد به ساختمان جدید منتقل گردیده و تالارهای مراجعه آن هم اکنون مورد استفاده محققان و دانشجویان است.

ب - شرح وظایف

(به شرحی است که در گزارش سال ۱۳۴۸ نقل شده است و از تجدید آن خودداری شد).

ج - سازمان و تشکیلات

سازمان کتابخانه مرکزی به شرحی که به تصویب رسیده و از بهمن ماه ۱۳۴۹ به انجام وظیفه مشغول شده عبارت است از:

تغییرات سازمانی کتابخانه عبارت بوده است از انتقال و استعفای شش نفر و اشتغال بکار شش نفر جدید. آنها که جدیداً به کار پرداخته اند عبارتند از:

خانم کبری آرائی اردکانی کتابدار متخصص انتقالی از وزارت آموزش و پرورش ، کارشناس مسئول تشریفات ادواری.

خانم شیرین رهبری کارشناس مسئول

تهیه کتاب . دانشجوی رشته کتابداری (فوق لیسانس)

خانم فرخ مهدی زاده متصدی در قسمت امانت کتاب .

آقای ابوالفضل قاسمی متصدی تالار و مخزن .

« اصغر محمد بصیری متصدی تالار و مخزن .

« محمد مصطفوی متصدی عکاسی .

د - اعتبارات مالی

اعتبارات کتابخانه مرکزی در سال ۱۳۴۹ بدین شرح بوده است:

ردیف	مواد بودجه	شرح	اعتبار به ریال	مصرف شده بر بیان	مانده بر ریال
۱	۱	حقوق و دستمزد	۵۰۹۶۰۰۰	۵۰۲۴۳۲۵	۷۱۶۷۵
۲	۲	سرایا	۲۰۴۶۰۰۰	۲۰۱۶۳۵۳	۲۹۶۴۷
۳	۳	هزینه حمل و نقل و ارتباط و غیره	۱۴۵۰۰۰	۱۳۳۲۶۴	۱۱۸۳۶
۴	۵	خدمات	۱۱۹۵۹۰۰	۱۱۹۲۸۸۹	۳۱۱۱
۵	۸	لوازم اداری قابل مصرف	۶۵۰۰۰۰	۶۴۵۵۸۸	۴۴۲۳
۶	۱۲	لوازم غیر مصرفی	۳۰۵۵۵۰۰	۳۰۵۰۶۲۷	۴۸۷۳
۷	۱۳	خرید کتاب	۲۵۰۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰۰	
		جمع	۱۴۶۸۸۴۰۰	۱۴۵۶۲۹۳۵	۱۲۵۴۶۵

پیش بینی بودجه برای سال ۱۳۵۰ عبارت است از:

ریال	۳۲۵۰۰۰۰	۱- بودجه عمومی
ریال	۴۰۰۰۰۰	۲- بودجه اختصاصی

برای تهیه وسایل کتابخانه مبلغ ۱۲۰۰۰۰۰۰ ریال اختصاص یافت که قسمتی از آن در عواید اختصاصی و بقیه در بودجه عمومی منظور شده است. نیز مبلغ ۳۰۰۰۰۰۰۰ ریال از طرف شرکت ملی نفت ایران برای تهیه وسایل اطاق تشریفات و آمفی تاتر در اختیار کتابخانه قرار گرفته است. در اینجا لازم است به توجه مخصوص جناب آقای دکتر اقبال اشاره شود که بواسطه نهایت علاقه به پیشرفت اسود دانشگاهی چنین کمک مؤثری را مبذول فرمودند.

ه - قسمت فنی

مهمترین اقدامی که برای پیشرفت صحیح و فنی کتابخانه شد اهتمام در پیدا کردن یک کتابدار متخصص و باتجربه در امور فنی کتابخانه های دانشگاهی بود. خوشبختانه با همکاری و مساعدت مالی موسسه انتشارات فرانکلین چنین متخصصی از دهم شهریور ۱۳۵۰ در اختیار کتابخانه قرار خواهد گرفت.

فعالیت های قسمت فنی به شرح زیر بوده است:

۱- تهیه کتاب

خریداری

اهدائی

سپادله

جلد ۵۶۵۵

« ۴۹۹۶

« ۲۱۵

توضیح آنکه در این سال کتابخانه مرحوم ابراهیم پورداود که بالغ بر ۳۰۰۰ کتاب در رشته ایرانشناسی بود خریداری شد. ضمناً آقای دکتر یحیی مهدوی استاد دانشگاه تهران کتابخانه خود را به دانشگاه اهدا کردند. این کتابخانه سوقتاً در خانه خودشان خواهد بود. شرح زیر در تشکر از این خدمت مهم از طرف رئیس دانشگاه بایشان نوشته شده است.

دانشمند محترم آقای یحیی مهدوی ، استاد دانشگاه تهران

مرقومه مورخ چهارم خرداد ۱۳۴۹ در مورد وقف کتابخانه شخصی خود بر کتابخانه مرکزی دانشگاه واصل گردید. به کتابخانه مرکزی دستور داده شده است که مطابق نیت خیر جنابعالی و طبق شرایط مذکور در نامه مذکور اقدام کنند و به تدریج که کتابخانه تحویل خواهد شد در جای معین و مناسب قرار دهند.

بنحوی که همه میدانند حضرتعالی همواره با پیوندهای استوار و علاقه‌ای مستمر موجود و بانی خدمات قابل تقدیر به دانشگاه بوده و کتبی که تا کنون از محل حقوق خود در سلسله انتشارات دانشگاه به طبع رسانیده‌اید دال بر علاقه‌مندی وافر شما به این کانون سهم تحقیق و تدریس کشور بوده است. وقف کتابخانه شخصی هم نشانه‌ای است دیگر و قطعاً موجب مسرت همه دانشگاهیان و در آینده مورد استفاده کلیه دانش پژوهان خواهد بود.

اینک ضمن اظهار تشکر و امتنان مجدد از نیت بلند و سعه صدری که مانند همیشه ابراز داشته‌اید نسبت به کتابخانه وقفی جنابعالی بر کتابخانه مرکزی اعلام قبض و قبول میشود و همانطور که شرط کرده‌اید کتابها (طبق تعداد و صورتی که مشخص خواهید فرمود) نزد شخص شما و به منظور استفاده علمی به اسانت گذاشته میشود. مراتب به شورای دانشگاه نیز اطلاع داده خواهد شد.

رئیس دانشگاه - علینقی عالیخانی

موسسه انتشارات فرانکلین در تهران تعداد ۶۹۴ جلد کتاب علمی و فنی به زبان

انگلیسی به کتابخانه اهداء کرد. این کتب از لحاظ جدید بودن و مخصوصاً درسی بودن اکثراً مورد استفاده قرار گرفت.

۲- فهرست نویسی

عنوان	۳۴۹۸	الف - فارسی و عربی
«	۴۱۴۰	ب - انگلیسی
«	۱۳۰۰	ج - فرانسه
«	۳۵۲	د - روسی

در این قسمت یک نفر از اعضای گروه صلح که دارای درجه فوق لیسانس در کتابداری است به مدت شش ماه با کتابخانه همکاری کرد.

۳- نشریات ادواری

عنوان	۵۴۰	الف- نشریات ادواری رسیده
«	۱۳۶۰	ب - تنظیم نشریات ادواری قدیم
عنوان	۱۹۶۸	ج - تنظیم فهرست مشترک نشریات ادواری کتابخانه های دانشگاه ۱۹۶۸ برگ عنوان مجموعه جراید و مجلات قدیمی ، خریداری از محمد رضائی، پس از انتقال به ساختمان جدید در دست تنظیم است تا به تدریج صحافی شود.

۴- برگه های ارسالی و دریافتی

ارسالی

برگه	۱۵۰۵۸	۱- برای کتابخانه های دیگر دانشگاه فرستاده شد
«	۵۷۴۲	۲- برای مرکز اسناد وزارت علوم فرستاده شده
«	۷۵	۳- برای مؤسسه آسیائی دانشگاه پهلوی

دریافتی

۱- تعداد ۱۵۱۲۰ برگه از کتابخانه های دانشگاه برای فهرست مشترک رسیده

است

لاتین	فارسی	
۸۰۹		دانشکده ادبیات و علوم انسانی
	۱۵۰	» الهیات و معارف اسلامی
۷۴۱		» اقتصاد
۶۸۳	۹۰	» بهداشت
۷۱	۸۴	» پزشکی
۴۱۹	۸۱	» جنگلداری
۴۲	۲۸۸	» داروسازی
۱۸۴	۲۷۹	» دامپزشکی
۳۲۰		» دندانپزشکی
۲۴۱	۶۶۸	» علوم
۱۸۹	۱۶۷	» علوم اداری و مدیریت بازرگانی
۵۰۵	۱۴۵	» علوم تربیتی
۱۳۹۱	۸۱	» فنی
۷۹	۳۴۸	» کشاورزی
	۴۷۱	کوی دانشگاه
۱۲۴۳	۵۶۲	موسسه روانشناسی
۸۱۱	۲۶۵	» ژئوفیزیک
۲۴۰۲		» مرکز اتمی
۳۶۷	۸۷۶	مطالعات تحقیقات و اجتماعی علوم انسانی
	۳۲۸	موسسه آموزش و تحقیقات تعاونی

۵- تجلید و صحافی

در سال ۱۳۴۹ تعداد ۵۴۶۶ جلد کتاب و مجله تجلید و صحافی شده است.

۶- میکروفیلم و عکس

میکروفیلم

۱۴۳۷۰ قطعه

۱- برای کتابخانه

۷۹۸۹ قطعه

۲- برای مراجعه کنندگان

عکس

۱۷۴۸۰ برگه

۱) - برای کتابخانه

۱۸۳۹۷ برگه

۲ - برای مراجعه کنندگان

۷- تنظیم جزوات و اسناد چاپی

از دی ماه ۱۳۴۹ به تنظیم اسناد و مدارک چاپی که نگاه داری و فهرست نویسی آنها به صورت کتاب میسر نیست شروع شد. تاکنون تعداد ۳۰۰ جزوه دان و موضوعی فارسی و عربی و تعداد ۱۰۱ لاتین تهیه شده و اسناد و مدارک در آنها قرار گرفته است.

۸- انتقال کتب زیادی کتابخانه‌ها

در سال گذشته از کتابخانه‌های مذکور در ذیل کتابهایی که مورد حاجتشان نبوده

است به کتابخانه مرکزی منتقل شده است:

جلد	۳۰۰۰	ادبیات
»	۸۳	حقوق
»	۱۸۹	پزشکی
»	۹۳۰	فنی
»	۱۰۵۹	باشگاه دانشگاه

البته این کتب هنوز مورد رسیدگی قرار نگرفته و به مجموعه کتابخانه مرکزی برای فهرست نویسی اضافه نشده است. آنچه پیش‌بینی می‌شود اینست که اکثر این کتب مکرر است.

همچنین چون محل مخصوصی برای حفاظت نسخ خطی در کتابخانه مرکزی ساخته شده است مجموعه‌های کتب خطی که در کتابخانه‌های دیگر دانشگاه بود به شرح زیر به کتابخانه مرکزی انتقال یافت.

جلد	۵۴۸	از دانشکده ادبیات و علوم انسانی
«	۱۴۵۶	از دانشکده الهیات و معارف اسلامی
«	۳۳۴	از دانشکده پزشکی
«	۶۳۶	از دانشکده حقوق و علوم سیاسی

۹- تأیید خرید کتاب برای کتابخانه‌های دیگر

۱۳۷۴ قلم

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

« ۱۴۲۱

دانشکده الهیات و معارف اسلامی

« ۲۲۳۸	دانشکده اقتصاد
« ۵۴	« بهداشت
« ۱۱۸۳	« پزشکی
« ۳۱۰	« جنگلداری
« ۱۲۷۴	« حقوق
« ۱۴۳	« داروسازی
« ۴۰۰	« دامپزشکی
« ۱۵۸	« دندانپزشکی
« ۲۹۰	« علوم
« ۷۸۴	« علوم اداری و مدیریت بازرگانی
---	« علوم تربیتی
« ۱۳۲۳	« فنی
« ۶۱۹	« کشاورزی
« ۷۶۳	« هنرهای زیبا
« ۸۰	« کوی دانشگاه
« ۲۳۰	« مرکز اتمی
« ۲۴۸	« مرکز زبانهای خارجی
« ۱۲۴	« مؤسسه آموزش تحقیقات تعاونی
« ۲	« جغرافیا
« ۲۵۹	« روانشناسی
« ۱۱۷	« ژئوفیزیک
« ۲۳	« مطالعات و تحقیقات اجتماعی
« ۵	« سازمان لغت نامه دهخدا

۱۳۴۴۱ قلم

جمع

۱۰- برگه‌های ردیف‌بندی شده

الف - برگه‌های فرهنگوار مخصوص کتابخانه مرکزی که الفبائی میزج است (شامل : نام کسان ، نام کتاب و موضوع).

ب - برگه‌های فهرست مشترک که گویای کتابهای فهرست شده کتابخانه‌های مختلف دانشگاه است (به ترتیب اسم مولف) و البته هنوز کامل نیست.

و - قسمت مخازن و مراجعات

اقدام اصلی در سال گذشته برای سهولت مراجعه و اسانت گرفتن کتاب تدوین مقررات استفاده گرفتن کتاب از کتابخانه مرکزی و کتابخانه‌های دانشگاه است و طی دودستور - العمل جداگانه مورد تصویب شورای دانشگاه قرار گرفت.

تالار عمومی و تالار نسخ خطی

کتابخانه مرکزی از نیمه دوم سال ۱۳۴۹ برای مراجعه آماده شد. سه تالار دیگر (تحقیق، ایرانشناسی و نشریات ادواری) در سال ۱۳۵۰ بکار خواهد پرداخت.

تعداد دانشجویان عضو شده	۳۹۶۹	نفر
تعداد مراجعین به کتابخانه	۶۴۲۸۴	«
تعداد کتابهای اسانت گرفته شده	۲۸۱۸۴	جلد
مقتضیان کتب خطی	۹۳۲	نفر
تعداد دانشجویانی که از بیس دادن کتب خوداری کرده‌اند	۲۹	«

ز - امور فرهنگی

- ۱- تشکیل نخستین کنگره تحقیقات ایرانی (ایرانشناسی) با همکاری دانشکده ادبیات و علوم انسانی از ۱۱ تا ۱۶ شهریورماه ۱۳۴۹. ۲۲۷ نفر در آن شرکت داشتند و تعداد ۱۴۴ خطابه علمی خوانده شد.
- ۲- شرکت مدیر کتابخانه در سمینار کتابداری شرقی در کنگره بیست و هشتم خاور-شناسی در استرالیا.

ح - انتشارات

در دنباله انتشارات قبلی کتابخانه مرکزی، دفتر سوم نشریه کتابداری و دفتر ششم نسخه‌های خطی در سال گذشته انتشار یافت.

ضمائم

۱- آمار موجودی کتابخانه مرکزی در آخر سال ۱۳۴۹

الف - کتب چاپی	جلد	۶۸۷۱۴
ب - کتب خطی		
۱- مجموعه کتابخانه مرکزی	«	۸۴۲۲
۲- مجموعه انتقالی از دانشکده ادبیات و علوم انسانی	«	۵۴۸
۳- دانشکده الهیات و معارف اسلامی	«	۱۴۵۶
۴- دانشکده پزشکی	«	۳۳۴
۵- دانشکده حقوق و علوم سیاسی	«	۶۳۶
۶- وقفی خاندان آل آقا	«	۹۱۱
ج - عکس از کتب خطی	«	۶۷۶۴
د - میکروفیلم از کتب خطی و اسناد	حلقه	۳۷۹۷

۲- آمار اعتبار کتابخانه‌های دانشگاه در سال ۱۳۴۹

اعتبار خرید کتاب از بودجه اختصاصی	اعتبار خرید کتاب از بودجه عمومی	نام کتابخانه‌ها و مؤسسات و سازمانها
	۵۸۰۰۰۰	ادبیات و علوم انسانی
	۳۷۵۰۰۰	الهیات و معارف اسلامی
	۵۰۰۰	امور دانشجویی
	۴۰۰۰۰۰	اقتصاد
	۱۰۰۰۰۰	بهداشت
	۴۰۰۰۰۰	بیمارستانها
	۷۲۰۰۰۰	بین المللی
	۳۵۰۰۰۰۰	پزشکی
	۷۰۰۰۰	تحقیقات اجتماعی

	۱۰۰۰۰۰	تحقیقات تعاونی
	۱۰۰۰۰۰	تحقیقات اقتصادی
	۳۰۰۰۰۰	جنگلداری
	۶۱۸۰۰۰	حقوق
	۱۰۰۰۰۰۰	داروسازی
۵۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰	داسپزشکی
	۳۰۰۰۰۰	دندانپزشکی
	۸۳۰۰۰۰	روانشناسی
	۸۵۰۰۰۰	ژئوفیزیک
	۱۱۰۰۰۰	سازمان مرکزی
	۴۲۰۰۰	(دوره) شبانه
	۵۱۰۰۰۰	علوم
	۲۸۰۰۰۰	علوم اداری
	۳۵۰۰۰۰	علوم تربیتی
	۱۴۰۰۰۰۰	فنی
	۲۰۰۰۰۰۰	فوق برنامه
	۷۰۰۰۰۰	فیزیوتراپی
	۲۵۰۰۰۰۰	کتابخانه مرکزی
	۹۱۰۰۰۰	کشاورزی
	۱۰۰۰۰۰	کوی دانشجویان پسر
	۵۰۰۰۰	کوی دانشجویان دختر
	۲۰۰۰۰	لغتنامه
	۶۱۰۰۰۰	مرکز اتمی
	۱۵۰۰۰۰	مرکز زبان
	۲۰۰۰۰	هنرهای زیبا

۴- آمار کتابخانه‌های دانشگاه از لحاظ مقدار کتاب

تعداد کتب خارج از سوجوی در سال گذشته	تعداد مجلات جاری بر حسب عنوان	تعداد کتب تهیه شده در سال ۴۹	تعداد کتب چاپی	تاریخ تأسیس	نام
۱۰۰۰۰	۲۲۴	۲۲۲۳	۸۶۹۷۴	۱۳۱۱	ادبیات و علوم انسانی
۲۲	۳۲	۱۸۲	۶۶۸۱	۱۳۳۸	خاندان فرمانروایان
—	۲۰	—	۴۳۱۴	۱۳۳۷	سازمان لغتنامه
—	۲۲۲	۲۴۸۶	۸۶۷۲	۱۳۳۶	اقتصاد
—	۴۹۶	۵۰۳	۹۵۰۰	۱۳۳۱	بهداشت
۱۱۲۴	۴۸۸	۱۷۶۴	۳۴۳۶۵	۱۳۱۲	پزشکی
—	۸۹	۱۹۶	۱۹۲۶	۱۳۴۰	مرکز پزشکی پهلوی
—	۵۴	۴۰۰	۴۳۵۵	۱۳۴۲	جنگلداری
۱۳۰۰	۶۰۰	۷۰۰	۷۹۰۰۰	۱۳۲۰	حقوق و علوم سیاسی
—	—	۴۰۰	۱۴۰۰۰	۱۳۴۵	مرکز مطالعات عالی بین‌المللی
۱۵۸۹	۳۲	۳۱۷	۶۱۳۰	۱۳۳۵	داروسازی
۱۵۰۰	۲۹۸	۳۹۳	۱۵۶۸۳	۱۳۱۹	دامپزشکی
۱۷۷۴	۶۲	۵۰۰	۵۸۶۰	۱۳۲۸	دندانپزشکی
—	—	۱۱۲	۳۶۳۱۵	۱۳۲۴	علوم
—	۱۰۱	۶۰۰	۱۳۶۳۲	۱۳۳۳	علوم اداری و مدیریت بازرگانی
۱۱۰	۱۶۸	۱۳۰۵	۱۲۵۰۰	۱۳۴۵	علوم تربیتی
۴۸۷	۲۷۶	۳۵۹۱	۲۹۲۵۶	۱۳۱۳	فنی
—	۳۳۶	۵۱۳	۲۰۱۹۵	۱۳۳۵	کشاورزی
—	۲۰	۳۲۵	۷۶۱۶	۱۳۱۹	هنرهای زیبا
۵۰	۶۰	۳۳۷	۴۸۳۱	۱۳۲۸	کوی دانشگاه
—	۹۰	۲۵۰	۴۷۲۳	۱۳۴۰	مرکز اتمی

تعداد کتب خارج از موجودی در سال گذشته	تعداد مجلات جاری برحسب عنوان	تعداد کتب تهیه شده در سال ۴۹	تعداد کتب چاپی	تاریخ تأسیس	نام
—	۱۱	۱۰۷۴	۴۸۱۹	۱۳۴۶	مؤسسه آموزش و تحقیقات تعاونی
—	۵۰۲	۶۵	۱۶۹۷	۱۳۳۶	مؤسسه جغرافیا
—	۱۰۹	۱۶۶	۴۶۳۱	۱۳۴۷	مؤسسه روانشناسی
—	۶۶	۲۴۵	۱۳۳۳۷	۱۳۳۷	مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروفیسر شگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی